



Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (második tanács)

2013. október 24.*

„Kötelező gépjármű-felelősségbiztosítás — 72/166/EGK irányelv — 3. cikk, (1) bekezdés — 90/232/EGK irányelv — 1. cikk — Közlekedési baleset — A kiskorú kérelmező szüleinek halála — A gyermek kártérítéshez való joga — Nem vagyoni kár — Kártérítés — A kötelező biztosítás fedezete”

A C-277/12. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet az Augstākās tiesas Senāts (Lettország) a Bírósághoz 2012. június 1-jén érkezett, 2012. május 16-i határozatával terjesztett elő az előtte

Vitālijs Drozdovs

és

a **Baltikums AAS**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (második tanács),

tagjai: R. Silva de Lapuerta tanácselnök, J. L. da Cruz Vilaça, G. Arestis, J.-C. Bonichot és A. Arabadjiev (előadó) bírák,

főtanácsnok: N. Jääskinen,

hivatalvezető: M. Aleksejev tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2013. március 20-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- V. Drozdovs képviseletében N. Frīdmane advokāte,
- a Baltikums AAS képviseletében G. Radiloveca advokāte,
- a lett kormány képviseletében A. Nikolajeva és I. Kalniņš, meghatalmazotti minőségben,
- a német kormány képviseletében F. Wannek és T. Henze, meghatalmazotti minőségben,
- a litván kormány képviseletében R. Janeckaitė, A. Svinkūnaitė és D. Kriaučiūnas, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: lett.

az Európai Bizottság képviselőjében A. Sauka és K.-P. Wojcik, meghatalmazotti minőségben,
a főtanácsnok indítványának a 2013. július 11-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,
meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a tagállamok gépjármű-felelősségbiztosításra és a biztosítási kötelezettség ellenőrzésére vonatkozó jogszabályainak közelítéséről szóló, 1972. április 24-i 72/166/EGK tanácsi irányelv (HL L 103., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 1. kötet, 10. o., a továbbiakban: első irányelv) 3. cikke (1) bekezdésének, valamint a tagállamok gépjármű-felelősségbiztosításra vonatkozó jogszabályainak közelítéséről szóló, 1983. december 30-i 84/5/EGK második tanácsi irányelv (HL 1984. L 8., 17. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 7. kötet, 3. o., a továbbiakban: második irányelv) 1. cikke (1) és (2) bekezdésének értelmezésére vonatkozik.
- 2 Ezt a kérelmet a V. Balakireva által képviselt V. Drozdovs és a Baltikums AAS (a továbbiakban: Baltikums) biztosítótársaság közötti, annak tárgyában indult peres eljárásban terjesztették elő, hogy ez utóbbi a gépjárműhasználattal kapcsolatos felelősség címén térítse meg V. Drozdovsnak az őt a szülei közlekedési balesetben bekövetkezett halála következtében ért nem vagyoni kárt.

Jogi háttér

Az uniós jog

- 3 Az első irányelv 1. cikke így szól:

„Ezen irányelv alkalmazásában:

[...]

2. a »károsult fél« minden olyan személy, aki bármely gépjármű okozta kár vagy sérülés vonatkozásában kártérítésre jogosult;

[...]”

- 4 Az első irányelv 3. cikkének (1) bekezdése így rendelkezik:

„[...] minden tagállam megteszi a szükséges intézkedéseket, hogy a saját területén nyilvántartásba vett [helyesen: rendszerint a saját területén üzemben tartott] gépjárművek rendelkeznek [helyesen: rendelkezzenek] gépjármű-felelősségbiztosítással. A fedezett felelősség mértékét és a fedezet feltételeit ezen intézkedések alapján kell meghatározni”.

- 5 A második irányelv 1. cikkének (1) és (2) bekezdése így rendelkezik:

„(1) A[z első irányelv] 3. cikk (1) bekezdésében említett biztosítás kötelezően mind az anyagi kárt, mind pedig a személyi sérülést fedezi.

(2) A tagállamok által nyújtható magasabb biztosítási összegek sérelme nélkül minden tagállam előírja, hogy azok az összegek, amelyekre az ilyen jellegű biztosítás kötelező, legalább eléri:

- személyi sérülés esetén a 350 000 [eurót], amennyiben csak egyetlen sérült van; amennyiben egynél több sérült nyújt be egyetlen kárigényt, ezt az összeget a sérültek számával megszorozzák,
- anyagi kár esetén a 100 000 [eurót] kárigényenként, a sérültek számától függetlenül.

A tagállamok a fenti minimális összegek helyett meghatározhatnak egy 500 000 [eurós] minimális összeget is személyi sérülés esetére, amennyiben egynél több személy sérülésére vonatkozik egyetlen kárigény, vagy személyi sérülés és anyagi kár esetére egy kárigényenkénti 600 000 [eurós] általános minimális összeget a sérültek számától és a keletkezett kár természetétől függetlenül”.

- 6 A gépjárműhasználattal kapcsolatos polgári jogi felelősség biztosítására vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 1990. május 14-i 90/232/EGK harmadik tanácsi irányelv (HL L 129., 33. o., magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 1. kötet, 249. o. a továbbiakban: harmadik irányelv) 1. cikkének első bekezdése úgy rendelkezik, hogy a[z első irányelv] 3. cikkének (1) bekezdésében említett biztosítás a gépjármű vezetője kivételével kiterjed valamennyi utasnak a gépjárműhasználatból eredő személyi sérülésével kapcsolatos felelősségre”.

A lett jog

- 7 A földi járművek tulajdonosainak kötelező felelősségbiztosításáról szóló törvény [Sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas likums, *Latvijas Vēstnesis*, 2004, 65. sz. (3013)] a tényállás megvalósulásának idején hatályos változatának (a továbbiakban: OCTA-törvény) „A biztosító felelősségének korlátai” című 15. cikke így rendelkezett:

„(1) Kár esetén a balesetet okozó jármű tulajdonosának felelősség-biztosítást nyújtó biztosító vagy, amennyiben a kártérítést a Biztosítási Alap köteles megfizetni, gépjármű felelősségbiztosítási konzorcium [...] téríti meg a kárt, a biztosító felelősségének korlátai között:

- 1) 250 000 [lett] lat [LVL] összegig minden személyi sérülést szenvedő károsult esetében;
- 2) 70 000 [LVL] összegig vagyoni kár esetében, a harmadik személy károsultak számától függetlenül;

(2) A harmadik személyek az általános jogszabályok szerint követelhetnek kártérítést azokért a károkért, amelyeket a jelen törvény alapján nem térítenek meg, vagy amelyek túllépik a biztosító felelősségének korlátait.”

- 8 Az OCTA-törvény „Személyeknek okozott károk” című 19. cikke így szól:

„(1) A közlekedési balesetek áldozatainak okozott vagyoni károk az alábbiak:

- 1) gyógykezelés költsége;
- 2) átmeneti munkaképtelenség;
- 3) tartós munkaképtelenség;
- 4) halál.

(2) A nem vagyoni károk a fájdalomhoz és a lelki szenvedéshez kapcsolódó károk, úgymint:

- 1) a károsult által elszenvedett testi trauma;
- 2) a károsult csonkulása vagy fogyatékosága;
- 3) a károsultat eltartó személy, valamely eltartott személy vagy a házastárs halála;
- 4) a károsultat eltartó személy, valamely eltartott személy vagy a házastárs 1. csoportba tartozó fogyatékosága.

(3) A személyeknek okozott vagyoni és nem vagyoni károk biztosító általi megtérítésének összegét és számítási módját a Minisztertanács határozza meg”.

9 Az OCTA-törvény „A károsult halálához kapcsolódó károk” című 23. cikke az alábbiakat írta elő:

„(1) A károk biztosító általi megtérítésére jogosultak az őket eltartó személy halála esetén:

- 1) a gyermekek, az örökbefogadott gyermekeket is beleértve:
 - a) nagykorúságuk elérésének napjáig,

[...]”

10 A polgári törvénykönyv alapjogvita tényállása megvalósulása idején hatályos változatának (Civillikums, *Latvijas Republikas Saeimas un Ministru Kabineta Ziņotājs*, 1993, 1. sz., a továbbiakban: polgári törvénykönyv) 5. cikke így rendelkezett:

„Amennyiben a jogvita eldöntésére méltányosság alapján vagy szigorúan a törvénynek megfelelően kerül sor, a bíróság az általános jogelvek szerint hoz határozatot”.

11 A polgári törvénykönyv 1635. cikke így szólt:

„Minden, jogellenesen okozott kár, azaz minden jogellenes cselekmény jogot keletkeztet a károsult számára ahhoz, hogy az elkövetőtől – amennyiben a cselekmény neki felróható – kártérítést kérjen”.

12 A polgári törvénykönyv 2347. cikke az alábbiak szerint rendelkezett:

„Aki másnak, felróható módon és jogellenesen testi kárt okoz, köteles megtéríteni e személy gyógykezelésének költségeit, és – a bíróság által értékelt – esetleges jövedelemkiesést.

Aki fokozott veszéllyel járó tevékenységet folytat (közlekedés, üzemi tevékenység, építési munkák, veszélyes anyagok stb.), köteles az ebből eredő kárt megtéríteni, amennyiben nem tudja bizonyítani, hogy a kárt elháríthatatlan ok, a károsult mulasztása vagy súlyos gondatlanság idézte elő. Ha a veszély forrásának kezelése, más személy jogellenes cselekménye következtében, a tulajdonos, birtokos vagy használó hatókörén kívül esett, anélkül hogy ezzel mulasztást követett volna el, az előbbi személy felelős az okozott kár megtérítéséért. Ha a birtokos (tulajdonos, birtokban tartó, használó) maga sem úgy járt el, ahogy az adott helyzetben elvárható, az okozott kár iránti felelősség, vétkességük arányában terhelheti mind a tárgyat mint a fokozott veszély forrását használó személyt, mind annak birtokosát”.

- 13 A büntető eljárásjogi törvénykönyv (Kriminālprocesa likums *Latvijas Vēstnesis*, 2005, 74. sz. [3232]) „Az elszenvedett kár megtérítéséhez való jog” című 22. cikkének értelmében:

„Nem vagyoni és vagyoni kártérítést az a személy igényelhet és kaphat, akit jogellenes cselekmény következtében ért kár, ideértve a nem vagyoni kárt, a fizikai elváltozásokat és a tulajdon elleni cselekményeket”.

- 14 A személyeknek okozott nem vagyoni károk biztosító általi megtérítése összegének és számítási módjának meghatározásáról szóló, 2005. május 17-i 331. sz. minisztertanácsi rendeletnek (Noteikumi par apdrošināšanas atlīdzības apmēru un aprēķināšanas kārtību par personai nodarītajiem nemateriālajiem zaudējumiem [*Latvijas Vēstnesis*, 2005, 80. sz. (3238)], a továbbiakban: rendelet) az OCTA-törvény 19. cikkének (3) bekezdését végrehajtó 7. és 10. cikke így szól:

„7. cikk

Az eltartó személy, valamely eltartott személy vagy házastárs halálából fakadó fájdalom és lelki sérülés miatt a biztosító által fizetendő kártérítés összege a földi járművek tulajdonosainak kötelező felelősségbiztosításáról szóló törvény 23. cikke (1) bekezdésének értelmében 100 [LVL] kérelmezőnként és személyenként.

[...]

10. cikk

A biztosító általi kártérítés teljes összegének felső határa 1000 [LVL] a közlekedési baleset minden áldozata után, amennyiben a 3., 6., 7. és 8. pontban szereplő valamennyi kárt megtérítik”.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 15 2006. február 14-én V. Drozdovs szülei elhunytak egy Rigában (Lettország) történt közlekedési balesetben. V. Drozdovst, aki 1995. augusztus 25-én született, ezt követően nagyanyja, V. Balakireva (a továbbiakban: gyám) gyámsága alá helyezték.
- 16 E balesetet egy olyan gépjármű vezetője okozta, amelyet a Baltikum biztosított. A balesetet okozó személyt – aki alkoholos befolyásoltság alatt állt, a megengedettnél nagyobb sebességgel vezette a műszakilag rossz állapotban lévő járművet, és az említett baleset pillanatában veszélyes előzési manővert hajtott végre – büntető eljárásban hozott ítéletben hat év szabadságvesztésre ítélték, és öt évre eltiltották a gépjárművezetéstől.
- 17 2006. december 13-án a gyám tájékoztatta a Baltikumst a káreseményről, és felszólította, hogy fizesse meg a kiskorút megillető kártérítést, a 200 000 LVL összegre értékelt nem vagyoni kár címén járó kártérítéssel együtt. 2007. január 29-én a Baltikum a rendelet 7. cikke alkalmazásában 200 LVL kártérítést fizetett V. Drozdovs lelki szenvedései címén, valamint 4 497,47 LVL összeget vagyoni kárának megtérítése címén, amely összeg nem tárgya a jogvitának.
- 18 2007. szeptember 13-án a gyám keresetet indított a Baltikumsszal szemben a V. Drozdovs által elszenvedett 200 000 LVL összegű nem vagyoni kár megtérítése iránt. E kereset, amelyet azzal indokolt, hogy szülei halála V. Drozdovs számára, fiatal korára tekintettel, lelki szenvedéseket okozott, az OCTA-törvény 15. cikke (1) bekezdésének első albekezdésén, 19. cikke (2) bekezdésének harmadik albekezdésén és 39. cikke (1)–(6) bekezdésén, valamint a második irányelv 1. cikkének (2) bekezdésén alapult.

- 19 Miután az említett keresetet és a gyám által benyújtott fellebbezést elutasították többek között a rendelet 7. cikke alapján, az említett gyám felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a kérdést előterjesztő bíróság előtt a fellebbviteli bíróság által hozott ítélet hatályon kívül helyezése és az ügynek ismételt vizsgálat céljából ezen bíróság elé való visszautalása céljából.
- 20 E kérelmében a gyám előadja többek között, hogy a fellebbviteli bíróság tévesen alkalmazta az OCTA-törvény 15. cikke (1) bekezdésének első albekezdését, mivel e rendelkezést többek között az első és a második irányelvvel összhangban kell értelmezni. Márpedig ezen uniós szabályozásból kitűnik, hogy egy tagállam nem állapíthat meg olyan kártérítési korlátokat, amelyek alacsonyabbak, mint a második irányelv 1. cikke által előírt minimális összegek. Ebből következően a rendelet 7. cikke ellentétes az OCTA-törvény 15. cikke (1) bekezdésének első albekezdése és a fent említett irányelvek által rögzített kártérítési korlátokkal.
- 21 A kérdést előterjesztő bíróság megállapítja, hogy a második irányelv 1. cikke a személyi sérülések és az anyagi károk esetére rögzíti a biztosítási összeg kötelező mértékét, de nem szabályozza kifejezetten a személyeknek okozott nem vagyoni kárt. Ezenfelül a Bíróság elismerte, hogy az első és a második irányelv nem a tagállamok polgári jogi felelősségre vonatkozó rendszereinek harmonizálására irányul, így a tagállamok továbbra is szabadon határozhatják meg a közlekedési balesetkből eredő károkra alkalmazandó rendszert. Ebből arra lehet következtetni, hogy a szóban forgó irányelvek nem határozzák meg a személyek által elszenvedett nem vagyoni károkért fizetendő kártérítés összegét.
- 22 Ugyanakkor a kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy arra is lehet következtetni, hogy az említett irányelvekkel ellentétes az olyan tagállami szabályozás, amely felső határt állapít meg egy adott tagállamban fennálló gépjárműhasználattal kapcsolatos felelősségre vonatkozó rendszer tekintetében. Ezen biztosítás célja ugyanis a közlekedési balesetek károsultjai olyan, objektív módon értékelhető kárának legalább részleges megtérítése, mint amilyenek a dologi károk és a személyeknek okozott károk, ideértve a nem vagyoni kárt.
- 23 A Bíróság megállapította továbbá, hogy az említett irányelvek megtiltják a közlekedési balesetek károsultjainak járó kártérítés kizárását vagy aránytalan csökkentését, és a második irányelv 1. cikkének (2) bekezdésében meghatározott minimális biztosítási összegeknél alacsonyabb összeghatár megállapítását.
- 24 Ugyanakkor a kérdést előterjesztő bíróság arra is felhívja a figyelmet, hogy egy hatékony polgári jogi felelősségi rendszernek a közlekedési balesetek károsultjai, a gépjárművek tulajdonosai és biztosítói érdekeinek az összehangolását kell céloznia. A kártérítés egyértelmű határai biztosítják, hogy a károsult az elszenvedett kárért az előírt összegű kártérítést kapja, ésszerű összegekre korlátozzák a biztosítási díjakat, és lehetővé teszik a biztosítók számára, hogy jövedelemre tegyenek szert.
- 25 A kérdést előterjesztő bíróság kifejti, hogy a nemzeti jogalkotó egy felső határ meghatározása útján korlátozta a kötelező gépjármű-felelősségbiztosítás által biztosított kártérítést, és a kormányra delegálta a személyek által elszenvedett nem vagyoni kárért a biztosítás alapján fizetendő kártérítés összegéről és számításának módjáról szóló szabályok megalkotását. Ugyanakkor, álláspontja szerint e szabályok aránytalanul korlátozzák az említett biztosítás alapján nyújtott kártérítéshez való jogot, többek között egy „jelentéktelen”, az érintett személyt eltartó személy halála által okozott lelki szenvedések tekintetében meghatározott 100 LVL összegű kártérítés nyújtásával.
- 26 Ilyen körülmények között az Augstākās tiesas Senāts felfüggesztette az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából az alábbi kérdéseket terjesztette a Bíróság elé:
- „1) Tartalmazza-e a nem vagyoni károkért járó kártérítést [az első irányelv] 3. cikke, valamint a [második irányelv] [1. cikkének (1) és (2) bekezdése] által a személyi sérülésekre megállapított kötelező védelem összege?

- 2) Ha az első kérdésre adott válasz igenlő, úgy kell-e értelmezni [az első irányelv] 3. cikkét, valamint a [második irányelv] [1. cikkének (2) bekezdését], hogy ezekkel a rendelkezésekkel ellentétes az a tagállami szabályozás, amely korlátozza a szóban forgó tagállamban fennálló polgári jogi felelősséget – a nem vagyoni károkért járó kártérítés maximális összegét – oly módon, hogy a megállapított felső határ lényegesen alacsonyabb az irányelvekben és a nemzeti törvényben a biztosító felelőssége vonatkozásában megállapított felső határnál?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdéstről

- 27 Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keres választ, hogy az első irányelv 3. cikkének (1) bekezdését és a második irányelv 1. cikkének (2) bekezdését akként kell-e értelmezni, hogy a kötelező gépjármű-felelősségbiztosításnak ki kell terjednie a közlekedési baleset áldozatainak közeli hozzátartozói által elszenvedett nem vagyoni károk megtérítésére.
- 28 Emlékeztetni kell arra, hogy az első és a második irányelv preambulumból kitűnik, hogy ezen irányelvek célja az, hogy egyrészt szabad mozgást biztosítsanak a rendszerint az Unió területén üzemben tartott járműveknek és utasaiknak, másrészt – függetlenül attól, hogy az Unión belül hol történt a baleset – hasonló elbánást biztosítsanak az ilyen járművek által okozott balesetek károsultjainak (a C-300/10. sz. Marques Almeida ügyben 2012. október 23-án hozott ítélet 26. pontja és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 29 A második és a harmadik irányelv által pontosított és kiegészített első irányelv tehát kötelezővé teszi a tagállamok számára annak garantálását, hogy a rendszerint a területükön üzemben tartott járművekre vonatkozó felelősségbiztosítással fedezve legyen, és meghatározza különösen azon kártípusokat és harmadik fél károsultakat, amelyekre és akikre a biztosításnak ki kell terjednie (a fent hivatkozott Marques Almeida ügyben hozott ítélet 27. pontja és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 30 Emlékeztetni kell azonban arra, hogy a harmadik feleknek okozott kárt fedező gépjármű-felelősségbiztosítási kötelezettség eltér e károknak a biztosított polgári jogi felelőssége alapján történő megtérítésének mértékétől. Amíg ugyanis az előbbit az uniós szabályozás határozza meg és garantálja, addig az utóbbit alapvetően a nemzeti jog szabályozza (a fent hivatkozott Marques Almeida ügyben hozott ítélet 28. pontja és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 31 E tekintetben a Bíróság már megállapította, hogy az első, a második és a harmadik irányelv tárgyából és szövegéből az következik, hogy ezek nem a tagállamok polgári jogi felelősségre vonatkozó rendszereinek harmonizálására irányulnak, és hogy az uniós jog jelenlegi állapotában a tagállamok továbbra is szabadon meghatározhatják a gépjárműbalesetektől eredő károokra alkalmazandó polgári jogi felelősségre vonatkozó rendszert (a fent hivatkozott Marques Almeida ügyben hozott ítélet 29. pontja és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 32 Következésképpen és tekintettel különösen az első irányelv 1. cikkének 2. pontjára, az uniós jog jelenlegi állapotában a tagállamok főszabály szerint továbbra is szabadon meghatározhatják polgári jogi felelősségre vonatkozó rendszereik keretében különösen a gépjárművek által okozott megtérítendő károkat, e károk megtérítésének terjedelmét és az említett kártérítésre jogosult személyek körét.
- 33 Mindazonáltal a Bíróság kifejtette, hogy a tagállamok az ezen a területen fennálló hatásköreiket az uniós jog tiszteletben tartása mellett kötelesek gyakorolni, és hogy a gépjárműbalesetektől eredő károk megtérítésére vonatkozó nemzeti rendelkezések nem akadályozhatják az első, a második és a harmadik irányelv hatékony érvényesülését (a fent hivatkozott Marques Almeida ügyben hozott ítélet 31. pontja és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 34 Ami a gépjárművek által okozott és a polgári jogi felelősségre vonatkozó nemzeti jog alapján megtérítendő károk kötelező biztosításának a fedezetét illeti, az első irányelv 3. cikke (1) bekezdésének második mondata, amint azt a német kormány megjegyezte, vitathatatlanul a tagállamokra hagyta a kötelező felelősségbiztosítás által fedezett károk körének, illetve feltételeinek meghatározását (lásd ebben az értelemben a C-129/94. sz. Ruiz Bernáldez-ügyben 1996. március 28-án hozott ítélet [EBHT 1996., I-1829. o.] 15. pontját).
- 35 Mindazonáltal a különböző tagállamok jogszabályaiban a biztosítási kötelezettség mértéke tekintetében mutatkozó eltérések csökkentése érdekében írta elő a második irányelv 1. cikkében a polgári jogi felelősség tekintetében azt, hogy az kötelezően terjedjen ki az anyagi károkra és a személyi sérülésekre, meghatározott összegek mértékéig. A harmadik irányelv 1. cikke e kötelezettséget kiterjesztette a gépjármű vezetője kivételével valamennyi utasnak a gépjárműhasználatból eredő személyi sérülésével kapcsolatos felelősségre (a fent hivatkozott Ruiz Bernáldez ügyben hozott ítélet 16. pontja).
- 36 Tehát a tagállamok kötelesek biztosítani, hogy a nemzeti joguk alapján alkalmazandó, gépjárműhasználattal kapcsolatos polgári jogi felelősség az első, második és harmadik irányelv rendelkezéseinek megfelelő biztosítással legyen fedezve (a fent hivatkozott Marques Almeida ügyben hozott ítélet 30. pontja és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 37 Következésképpen azt a szabadságot, amellyel a tagállamok rendelkeznek a kötelező biztosítás által fedezett károk körének, illetve feltételeinek meghatározását illetően, a második és a harmadik irányelv szűkítette, amennyiben ezen irányelvek, meghatározott minimális összegek mértékéig, kötelezővé tették a fedezetet bizonyos károk tekintetében. A kötelező fedezettel érintett károk sorában szerepelnek többek között a személyi sérülések, amint azt a második irányelv 1. cikkének (1) bekezdése meghatározza.
- 38 Márpedig, amint azt a főtanácsnok indítványának 68–73. pontjában, az EFTA-Bíróság pedig az E-8/07. sz., Celina Nguyen kontra The Norwegian State ügyben 2008. június 20-án hozott ítéletének (EFTA Court Report, 224. o.) 26 és 27. pontjában kimondta, a második irányelv 1. cikke (1) bekezdésének és a harmadik irányelv 1. cikke első bekezdésének, valamint a három fent említett irányelv védelmi céljának fényében meg kell állapítani, hogy a személyi sérülések körébe tartozik minden kár, amennyiben annak megtérítését a jogvita tekintetében alkalmazandó nemzeti jog a biztosított polgári jogi felelőssége alapján előírja, és amely a személy testi épségének sérelméből ered, ideértve mind a testi, mind a lelki szenvedéseket.
- 39 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint ugyanis az uniós jogi rendelkezéseket egységesen kell értelmezni és alkalmazni az Unió valamennyi nyelvén készült változat figyelembevételével. Valamely uniós szöveg egyes nyelvi változatai közötti eltérés esetén a szóban forgó rendelkezést azon szabályozás általános rendszerére és céljára tekintettel kell értelmezni, amelynek az a részét képezi (lásd különösen a C-280/04. sz. Jyske Finans ügyben 2005. december 8-án hozott ítélet [EBHT 2005., I-10683. o.] 31. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).
- 40 Tehát, mivel a második irányelv 1. cikke (1) bekezdésének különböző nyelvi változatai alkalmazzák mind a „testi sérülés”, mind a „személyi sérülés” fogalmát, ezen rendelkezés, illetve irányelv általános rendszerére és céljára kell támaszkodni. E tekintetben egyrészt ki kell emelni, hogy e fogalmak az „anyagi kár” fogalmát egészítik ki, másrészt emlékeztetni kell arra, hogy az említett rendelkezés és irányelv különösen a károsultak védelmének erősítését célozza. Ilyen körülmények között az említett fogalmaknak a jelen ítélet 38. pontjában szereplő, tág értelmezését kell elfogadni.
- 41 Következésképpen az első, második és harmadik irányelvnek megfelelően megtérítendő károk sorában szerepelnek azon, nem vagyoni károk, amelyek megtérítését a jogvita tekintetében alkalmazandó nemzeti jog a biztosított polgári jogi felelőssége alapján írja elő.

- 42 Ami azt a kérdést illeti, hogy mely személyek igényelhetik ezen nem vagyoni károk megtérítését, egyrészt meg kell állapítani, hogy az első irányelv 1. cikke 2. pontjának és 3. cikke (1) bekezdése első mondatának egymással összefüggő rendelkezéseiből az következik, hogy az ezen irányelv alapján biztosítandó védelem kiterjed minden olyan személyre, aki a polgári jogi felelősségre vonatkozó nemzeti jog alapján jogosult a gépjárművek által okozott kár megtérítésére.
- 43 Másrészt pontosítani szükséges, hogy – amint azt a főtanácsnok megállapította indítványának 78. pontjában, és ellentétben a német kormány által előadottakkal – a harmadik irányelv nem szűkítette a védelem alatt álló személyek körét, hanem épp ellenkezőleg: kötelezővé tette bizonyos, különösen sérülékenynek tekintett személyek által elszenvedett károk fedezését.
- 44 Ezenfelül, mivel a kár vagy sérülés első irányelv 1. cikkének 2. pontjában szereplő fogalma a továbbiakban nem nyer pontosítást, semmi nem enged arra következtetni – ellentétben a lett és litván kormány állításával –, hogy bizonyos károkat, így a nem vagyoni károkat, ki kellene zárni e fogalom alól, amennyiben azokat az alkalmazandó polgári jogi felelősségre vonatkozó nemzeti jog alapján kell megtéríteni.
- 45 Az első, második és harmadik irányelv egyetlen eleméből sem vonható le az a következtetés, hogy az uniós jogalkotó az ezen irányelv által biztosított védelmet csupán a valamely káreseményben közvetlenül érintett személyekre szándékozott volna szűkíteni.
- 46 Következésképpen a tagállamok garantálni kötelesek, hogy a kötelező biztosítás a második irányelv 1. cikkének (2) bekezdésében meghatározott minimális összegek mértékéig fedezze a közlekedési balesetek károsultjai közeli családtagjainak okozott nem vagyoni kár polgári jogi felelősségre vonatkozó nemzeti jog alapján járó megtérítését.
- 47 A jelen esetben ennek így kellene lennie, mivel a kérdést előterjesztő bíróság megállapítása értelmében egy, a V. Drozdovs helyzetéhez hasonló helyzetben lévő személy a polgári jogi felelősségre vonatkozó lett jog értelmében jogosult a szülei halála által okozott nem vagyoni kár megtérítésére.
- 48 A fenti megfontolások összességének fényében az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy az első irányelv 3. cikkének (1) bekezdését és a második irányelv 1. cikkének (1) és (2) bekezdését akként kell értelmezni, hogy a kötelező gépjármű-felelősségbiztosításnak ki kell terjednie a közlekedési balesetek áldozatainak közeli hozzátartozói által elszenvedett nem vagyoni károk megtérítésére, amennyiben e kártérítést az alapjogvita tekintetében alkalmazandó nemzeti jog a biztosított polgári jogi felelőssége alapján előírja.

A második kérdéstről

- 49 Második kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keres választ, hogy az első irányelv 3. cikkének (1) bekezdését és a második irányelv 1. cikkének (2) bekezdését akként kell-e értelmezni, hogy azokkal ellentétesek az olyan nemzeti rendelkezések, amelyek értelmében a kötelező gépjármű-felelősségbiztosításnak a közlekedési balesetben elhunyt közeli családtag halála által okozott nem vagyoni kár polgári jogi felelősségre vonatkozó nemzeti jog értelmében fizetendő megtérítését csak a második irányelv 1. cikkének (2) bekezdésében meghatározott maximális összeg mértékénél alacsonyabb mértékben kell fedeznie.
- 50 A jelen ítélet 46. pontjában megállapítást nyert, hogy a tagállamoknak gondoskodniuk kell arról, hogy a kötelező biztosítás a második irányelv 1. cikkének (2) bekezdésében meghatározott minimális összegek mértékéig fedezze a közlekedési balesetek károsultjai közeli családtagjainak okozott nem vagyoni kárnak a polgári jogi felelősségre vonatkozó nemzeti jog alapján járó megtérítését.

- 51 Emlékeztetni kell továbbá arra, hogy a Bíróságnak alkalma volt megállapítani, hogy a második irányelv 1. cikkének (2) bekezdésével ellentétes az olyan nemzeti jogszabály, amely olyan maximális garanciaösszegeket ír elő, amelyek alacsonyabbak mint az e cikkben meghatározott minimális összegek (lásd ebben az értelemben a C-348/98. sz., Mendes Ferreira és Delgado Correia Ferreira ügyben 2000. szeptember 14-én hozott ítélet [EBHT 2000., I-6711. o.] 40. pontját és a C-166/02. sz. Messejana Viegas ügyben 2003. július 24-én hozott végzés [EBHT 2003., I-7871. o.] 20. pontját).
- 52 Mivel a Baltikums azt állítja, hogy a nemzeti jogalkotónak lehetősége van arra, hogy károk és sérülések különleges kategóriái tekintetében olyan maximális garanciaösszegeket írjon elő, amelyek alacsonyabbak, mint az e cikkben meghatározott minimális összegek, amennyiben az biztosítva van, hogy a károk összessége tekintetében elérjék az ugyanezen cikkben meghatározott minimális összegeket, egyrészt hangsúlyozni kell, hogy a második irányelv 1. cikkének (2) bekezdése nem ír elő és nem is tesz lehetővé más különbségtételt a fedezett károkon belül, mint a személyi sérülések és az anyagi károk között fennálló különbség.
- 53 Másrészt emlékeztetni kell arra, hogy a jelen ítélet 33. pontjában megállapítást nyert, hogy a tagállamok az ezen a területen fennálló hatásköreiket az uniós jog tiszteletben tartása mellett kötelesek gyakorolni, és a gépjárműbalesetektől eredő károk megtérítésére vonatkozó nemzeti rendelkezések nem akadályozhatják a fent említett három irányelv hatékony érvényesülését.
- 54 Márpedig, ha a nemzeti jogalkotónak lehetősége lenne arra, hogy meghatározott károk és sérülések sajátos kategóriái tekintetében a nemzeti jogban adott esetben olyan maximális garanciaösszegeket írjon elő, amelyek alacsonyabbak, mint a második irányelv 1. cikkének (2) bekezdésében meghatározott minimális összegek, az említett minimális garanciaösszegek, és ekként e cikk meg lenne fosztva hatékony érvényesülésétől.
- 55 Ezenfelül a Bírósághoz benyújtott ügyiratokból kitűnik, hogy ellentétben a fent hivatkozott Marques Almeida ügyben hozott ítélethez vezető körülményekkel, az alapeljárás tárgyát képező nemzeti szabályozás nem a károsultnak a biztosított polgári jogi felelőssége alapján járó kártérítéshez való jogának, nem is e jog esetleges terjedelmének a meghatározására vonatkozik, hanem a biztosított polgári jogi felelősségének biztosítás általi fedezetét korlátozza.
- 56 A gyám ugyanis kijelentette a Bíróság előtti tárgyaláson, hogy a lett kormány megerősítette, hogy a lett jog értelmében a biztosított polgári jogi felelőssége, többek között a személyeknek közlekedési baleset által okozott nem vagyoni károk tekintetében, túlterjedhet a vitatott nemzeti szabályozás értelmében a kötelező biztosítás által fedezett összegeken.
- 57 Márpedig ilyen körülmények között meg kell állapítani, hogy az alapügy tárgyát képező nemzeti szabályozás érinti az uniós jogban arra vonatkozóan előírt garanciát, hogy az alkalmazandó nemzeti jogban meghatározott gépjármű-felelősségre az első, a második és a harmadik irányelvnek megfelelő biztosítás nyújtson fedezetet (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Marques Almeida ügyben hozott ítélet 38. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).
- 58 Következésképpen a második kérdésre azt a választ kell adni, hogy az első irányelv 3. cikkének (1) bekezdését, és a második irányelv 1. cikkének (1) és (2) bekezdését akként kell értelmezni, hogy azokkal ellentétesek az olyan nemzeti rendelkezések, amelyek értelmében a kötelező gépjármű-felelősségbiztosításnak a közlekedési balesetben elhunyt közeli családtag halála által okozott nem vagyoni kárnak a polgári jogi felelősségre vonatkozó nemzeti jog alapján járó megtérítését csak a második irányelv 1. cikkének (2) bekezdésében meghatározott maximális összegek mértékénél alacsonyabb mértékben kell fedeznie.

A költségekről

59 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (második tanács) a következőképpen határozott:

- 1) A tagállamok gépjármű-felelősségbiztosításra és a biztosítási kötelezettség ellenőrzésére vonatkozó jogszabályainak közelítéséről szóló, 1972. április 24-i 72/166/EGK tanácsi irányelv 3. cikkének (1) bekezdését, és a tagállamok gépjármű-felelősségbiztosításra vonatkozó jogszabályainak közelítéséről szóló, 1983. december 30-i 84/5/EGK második tanácsi irányelv 1. cikkének (1) és (2) bekezdését akként kell értelmezni, hogy a kötelező gépjármű-felelősségbiztosításnak ki kell terjednie a közlekedési baleset áldozatainak hozzátartozói által elszenvedett nem vagyoni károk megtérítésére, amennyiben e kártérítést az alapjogvita tekintetében alkalmazandó nemzeti jog a biztosított polgári jogi felelőssége alapján előírja.
- 2) A 72/166 irányelv 3. cikkének (1) bekezdését, és a 84/5 második irányelv 1. cikkének (1) és (2) bekezdését akként kell értelmezni, hogy azokkal ellentétesek az olyan nemzeti rendelkezések, amelyek értelmében a kötelező gépjármű-felelősségbiztosításnak a közlekedési balesetben elhunyt közeli családtag halála által okozott nem vagyoni kárnak a polgári jogi felelősségre vonatkozó nemzeti jog alapján járó megtérítését csak a 84/5 második irányelv 1. cikkének (2) bekezdésében meghatározott maximális összegek mértékénél alacsonyabb mértékben kell fedeznie.

Aláírások